

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นด้วยการปรึกษา
ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์

STRENGTHENING TEENAGE MOTHERS' RESPONSIBILITY FOR
CHILDREARING THROUGH ONLINE BEHAVIORAL THEORY COUNSELING

Received: February 7, 2024

Revised: March 25, 2024

Accepted: April 2, 2024

รวีวรรณ โกศลานันท์^{1*} เพ็ญญา กุลนภาดล²

Raveewan Kosalanant^{1*} Pennapha Koolnaphadol²

¹ นิสิตปริญญาโท, สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

¹ Student (B.Sc.) Counseling Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi, Thailand

² Associate Professor, Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Thailand

* Corresponding author, E-mail: ppinn9@gmail

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์และกลุ่มควบคุม 2) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น ที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ระหว่างระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น 2) โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ มารดาวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ที่มีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชลบุรีและเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัย และมีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ (1-90) จำนวน 20 คน ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน กลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที และกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่า F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางที่มีการวัดซ้ำ (Two-way ANOVA repeated measurement) ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ในระยะหลัง

การทดลอง และระยะติดตามผลมีค่าเป็น 122.20 และ 125.60 สูงกว่ามารดาวัยรุ่นที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรในระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลมีค่าเป็น 109.60 และ 113.40 สรุปได้ว่าโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นให้เพิ่มขึ้นได้

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตร, ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม, มารดาวัยรุ่น

ABSTRACT

This quasi-experimental research aims to: 1) Compare the parental responsibility of adolescent mothers between a group that received online behaviorism theory counseling and a control group. 2) Compare the parental responsibility of teenage mothers who received online behavioral theory counseling before, after, and during the follow-up period. The research tools included: 1) A scale measuring the parental responsibility of teenage mothers and 2) The online behavioral theory counseling program. This quasi-experimental study uses a sample of teenage mothers aged 15-19 years of Thai nationality residing in Chonburi province and raising their children themselves. Participants voluntarily joined the research project and demonstrated a level of parental responsibility, as measured by a scale developed by the researcher, ranging from moderate to low (79-90), with 20 individuals in total. The researcher divided the sample into two groups: an experimental group of 10 people and a control group of 10. The experimental group received 10 sessions of online behavioral theory counseling, each lasting 60 minutes, while the control group did not receive any counseling program. The data was analyzed using mean, standard deviation, percentage, and F-test with two-way ANOVA repeated measurement. The research found that the mean of parental responsibility of teenage mothers who received the online behavioral theory counseling program was significantly higher after the experiment and during the follow-up period than before the experiment at the .05 level. The mean of parental responsibility for those who received the counseling program were 122.20 after the experiment and 125.60 during the follow-up period, higher than those who did not receive the program, with mean of 109.60 after the experiment and 113.40 during the follow-up period. In conclusion, the

online behavioral theory counseling program can effectively enhance the parental responsibility of teenage mothers.

Keywords: Parental Responsibility, Teenage Mother, Behavioral theory

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทยยังคงประสบปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยสถิติการตั้งครรภ์ช่วงตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 - 2560 การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี มีอัตราการคลอดบุตร 39.6 หรือจำนวน 82,019 คนต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี จำนวน 2,072,138 คนและในปี พ.ศ. 2563 มีการลดลงเหลือ 28.7 หรือจำนวน 56,074 คนต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี 1,955,552 คน การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นอายุ 15 – 19 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และในปี พ.ศ. 2562 – 2564 ถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีอัตราการคลอดบุตรลดลงอยู่ที่ 24.4 หรือจำนวน 47,378 คน ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีทั้งหมด จำนวน 1,943,850 คน กรมอนามัย (2565) และมีการตั้งครรภ์ซ้ำของหญิงอายุ 15-19 ปี จำนวนคลอดซ้ำทั้งหมด 3,653 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และเมื่อเปรียบเทียบอัตราการคลอดบุตรของมารดาวัยรุ่น อายุ 15-19 ปี ในเขตสุขภาพทั้งหมด 12 เขต และกรุงเทพมหานคร พบว่า เขตสุขภาพที่ 6 มีอัตราร้อยละ 29.3 และเมื่อเปรียบเทียบไปที่เขตสุขภาพที่ 6 พบว่าจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีอัตราการคลอดบุตรของมารดาวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีที่สูงที่สุดของทุกเขตสุขภาพและประเทศไทย สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ (2564)

แม้ว่าสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจะมีแนวโน้มลดลง แต่เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลกับต่างประเทศทำให้พบว่า การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังมีอัตราที่สูงกว่าประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียเป็นอันดับ 1 จึงถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือถูกปลูกฝังมาจากครอบครัวโดยการที่บิดามารดาคอยเป็นหูเป็นตา คอยให้คำปรึกษาและสอน เมื่อบุตรหลาน มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือโรงเรียนที่สอนเรื่องเพศให้กับนักเรียนเพื่อลดอัตราการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในอนาคต นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นปัญหาเรื้อรังในสังคมไทยและส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ และถึงแม้การใช้ถุงยางอนามัยจะแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ขัดแย้งกับปัญหาการป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน และการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นก็ยังมีอายุน้อยลง อีกทั้งส่วนใหญ่ของปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมักจะไม่ได้ออกแบบไว้ (กิตติพงษ์ แซ่เจ็ง, 2563) จึงอาจส่งผลกระทบต่อมารดาวัยรุ่นจนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายตามมาภายหลังได้

การทบทวนสถิติอัตราการคลอดบุตรของหญิงอายุ 15-19 ปี ในจังหวัดชลบุรีพบว่า มีอัตราการคลอดบุตรเป็นอันดับที่ 6 จากทั้งหมด 8 จังหวัดที่มีอัตราการคลอดสูงสุด ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนมารดาวัยรุ่นคลอดบุตรจำนวน 1,988 คน จากประชากรหญิงอายุ 15 – 19 ปี จำนวน 8,393 คน (กรมอนามัย, 2562) โดยจากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 จังหวัดชลบุรี มีจำนวนมารดาวัยรุ่น 683 คน จากประชากรหญิงอายุ

15-19 ปี จำนวน 10,033 คน และข้อมูลปีพ.ศ. 2564 จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรีมีจำนวนประชากรมารดาวัยรุ่นเพิ่มขึ้นทั้งหมด 64 คน ซึ่งข้อมูลพื้นฐานของมารดาวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่คลอดบุตร พบว่ามีอายุ 14-16 ปี ร้อยละ 29.69 และอายุ 17-19 ปี ร้อยละ 68.76 หลังคลอดบุตรปัจจุบัน พบว่ากลับไปศึกษาต่อ ร้อยละ 20.3 และไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 53.1 และข้อมูลพื้นฐานบุคคลในครอบครัว พบว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเกิดจาก มีเพศสัมพันธ์ในขณะมีเมมา ร้อยละ 11.4 ไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิด ร้อยละ 29.5 สาเหตุที่ไม่คุมกำเนิดเนื่องจากมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ ร้อยละ 31.8 การตั้งครรภ์และปัจจุบันอาศัยอยู่กับสามี/คู่รัก ร้อยละ 34.4 ก่อนตั้งครรภ์ไม่ได้คุมกำเนิด ร้อยละ 40 และตั้งใจตั้งครรภ์ ร้อยละ 41.3 มีคนในครอบครัว/ญาติพี่น้อง ตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 42.2 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในระยะก่อนการตั้งครรภ์พบว่าไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ร้อยละ 58.7 และการเลียนแบบมีเพื่อนรุ่นเดียวกันเคยตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 89.1 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี, 2564)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของมารดาวัยรุ่นที่เป็นเรื่องที่มีค่านิยมของสังคมและศีลธรรมอันดี เนื่องจากมารดาวัยรุ่นเกิดจากการขาดความรู้ในเรื่องการเจริญพันธุ์ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การคุมกำเนิดอย่างไม่ถูกวิธี และก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมาก ทั้งในด้านครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงอนาคตของวัยรุ่นด้วย ที่ต้องขาดโอกาสทางการศึกษาและออกมารายรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน หรือมารดาวัยรุ่นบางคนอาจจะตัดสินใจทำแท้งเพราะจะได้กลับมาใช้ชีวิตวัยรุ่นตามเดิม รวมถึงวัยรุ่นยังขาดความพร้อมในการดูแลสุขภาพของตนเองในระหว่างที่ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด ระยะหลังคลอด อาจก่อให้เกิดภาวะต่าง ๆ ได้ เช่น ภาวะเลือดจางในมารดา ภาวะติดเชื้อ ภาวะคลอดติดขัด ภาวะขาดไอโอดีนทำให้เกิดความบกพร่องทางพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา ในช่วงตั้งครรภ์หากขาดไอโอดีนจะทำให้สมองของทารกถูกทำลาย ทำให้สติปัญญาบกพร่องและเกิดโรคทางระบบประสาทอื่น ๆ ความดันโลหิตสูงในระยะตั้งครรภ์ ครรภ์เป็นพิษ เยื่อบุโพรงมดลูกอักเสบ และการคลอดทารกก่อนกำหนดทำให้ทารกมีการเจริญเติบโตในครรภ์ช้า ร่างกายไม่สมบูรณ์ มีน้ำหนักตัวน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานตกเลือดหลังคลอด เนื่องจากทารกที่เกิดจากมารดาวัยรุ่น มีโอกาสได้รับการเลี้ยงดูที่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร (ศรีเพ็ญ ต้นติเวสส, 2556) เพราะการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มักไม่ได้วางแผนไว้ อีกทั้งวัยรุ่นยังเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงมากมาย และต้องการค้นหาอัตลักษณ์ของตนเอง ต้องการความมีอิสระ เป็นที่ยอมรับของครอบครัวและสังคม มีการพัฒนาทางด้านจิตใจโดยเปลี่ยนจากเด็กเป็นผู้ใหญ่จึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อเข้าสู่บทบาทใหม่ แต่การที่วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงกระทันหันจากบทบาทวัยรุ่นเป็นมารดา อาจทำให้เกิดการขาดการตระหนักถึงตนเองและบุตร มารดาวัยรุ่นจึงละเลยหน้าที่และขาดความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูบุตรให้เหมาะสม (ศุภยอนามย์ที่ 6 ชลบุรี, 2563)

งานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบของมารดา กล่าวว่า ในสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ส่งผลต่อความรับผิดชอบการเลี้ยงดูบุตร เช่น ทำให้มีเวลากับครอบครัวน้อยลง ไม่มีเวลาให้การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม การใช้อารมณ์กับบุตร การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การขาดความรู้ เอาใจใส่ในการเลี้ยงดูบุตร อาจทำให้เด็กขาดสารอาหาร ขาดความรัก ความอบอุ่นและนำมาซึ่งปัญหาด้านสังคมในอนาคต เช่น เด็กมีสุขภาพที่ไม่ดี เข้าถึงการศึกษาได้น้อยลง มีคุณภาพชีวิตลดลง มีบุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์เกิดความหย่อนยานทางคุณธรรมและจริยธรรม การติดยาเสพติด การติดเกมสัจจนอาจก่อให้เกิดอาชญากรรม ซึ่งทำให้เด็กกระทำผิดซ้ำและเติบโตไปพร้อมกับการกระทำรุนแรง การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ควรเริ่มจากสถาบันครอบครัวและการเรียนรู้ของบุคคลควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก ผลของงานวิจัยพบว่าหน้าที่ความรับผิดชอบของมารดา แบ่งได้เป็น 4 ประการ คือ ด้านการเลี้ยงดูบุตร โดยมารดาต้องเลี้ยงดูบุตรให้มีความเหมาะสม ด้านกายภาพ จิตใจ และสังคม เพื่อให้บุตรมีศักยภาพที่ดีต่อไปในอนาคต ด้านการแก้ไขปัญหา มารดาจะต้องช่วยแนะนำการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องให้แก่บุตร เมื่อเกิดความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ ด้านการเป็นต้นแบบของสังคม ในการปฏิบัติตนเมื่อบุตรเติบโตและต้องเผชิญกับสังคมภายนอก เมื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ด้านสันตนาการ โดยมารดาควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการของบุตรและสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครอบครัว และความรับผิดชอบในการเป็นมารดาดูแลบุตรมีความสำคัญ ทั้งเรื่องเวลา สถานะทางการเงิน ความสัมพันธ์ การอบรมสั่งสอน การสร้างภูมิคุ้มกันทางร่างกายและจิตใจมารดามีหน้าที่ดูแลหาอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ดูแลบุตร เมื่อยามเจ็บป่วย และต้องปลุกฝังให้บุตรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมได้ รวมทั้งการเข้าสังคมการมีมารยาททางสังคมและการอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างเหมาะสม (เทียนทิพย์ ไชยฉัตรเชาวกุล, 2543)

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีความเชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างไม่เหมาะสมเกิดจากการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นพฤติกรรมเหล่านี้สามารถเรียนรู้ได้ใหม่ผ่านเทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมาปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นให้บุตรได้รับการดูแลจากมารดาและมีศักยภาพที่ดีในอนาคตต่อไป

เนื่องด้วยจังหวัดชลบุรีเป็นเมืองหลักด้านอุตสาหกรรมและการค้าชายของภาคตะวันออก มีการขยายตัวเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและเป็นเมืองท่องเที่ยวจังหวัดหนึ่งก็ว่าได้ จึงทำให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยเพิ่มขึ้นทุกปี รวมไปถึงทำให้มีการเพิ่มจำนวนของวัยรุ่นตามไปด้วย ด้วยอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ค่านิยม สื่อสังคมหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ อาจเป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของจังหวัดชลบุรีเพิ่มมากขึ้นด้วยเหตุและผลของความสำคัญในปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจในการเสริมสร้าง

ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น และต้องการให้การเยียวยาโดยการให้การปรึกษาออนไลน์ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavior Therapy) โดยการให้การปรึกษาออนไลน์จะสามารถช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเลือกวัน เวลาและสถานที่เพื่อเข้ารับการปรึกษาได้ตามสะดวก ซึ่งเป็นการให้การปรึกษาในรูปแบบการสื่อสารผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยจะมีอินเทอร์เน็ตเป็นตัวสื่อกลางในการเชื่อมต่อเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาและผู้ให้การปรึกษาพูดคุยเรื่องราวหรือปัญหาที่อยากปรึกษาได้ (ณัฐวุฒิ สรพิพัฒน์เจริญ, วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ และอนงค์ วิเศษสุวรรณ, 2558.) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาและพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นเพื่อให้บุตรที่เกิดมามีคุณภาพและมีศักยภาพสามารถช่วยเหลือบุคคลอื่นและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์และกลุ่มควบคุม
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ระหว่างระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้สามารถนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ระบุรายละเอียดประชากร คือ มารดาวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีอาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี ที่มีบุตรอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 5 ปี ซึ่งเป็นประชากรไม่สามารถระบุจำนวนได้

กลุ่มตัวอย่าง

- กลุ่มตัวอย่างคือ มารดาวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ที่มีบุตรอาศัยอยู่ในภูมิภาคในจังหวัดชลบุรีที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและมีคะแนนจากการทำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ (คะแนน 1-90) จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรต้น คือ วิธีการและระยะเวลาในการทดลอง
- ตัวแปรตาม คือ ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น จำนวน 30 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.84

2. โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษานิยามศัพท์และองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นตามกรอบแนวคิดของ Tengku Aizan Binti Abdul Hamid (1992) มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรักความเอาใจใส่ (Affective function) 2. ด้านการอบรมเลี้ยงดู (Socialization and placement function) 3. ด้านการดูแลสุขภาพ (Health care function)

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่สร้างขึ้น นำไปให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ หลังจากทีกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว นำแบบวัดให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

3. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะวัด และนำเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้ง

4. ผู้วิจัยนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้วไป (Try out) กับมารดาวัยรุ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์พิจารณาคุณภาพแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item total correlation) ซึ่งใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.20 – 1.00 นั้นหมายความว่าแบบวัดมีคุณภาพตามเกณฑ์และนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น จำนวน 31 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยตัดข้อคำถามที่ 24 ออก เนื่องจาก ค่าอำนาจจำแนกแบบสหสัมพันธ์ (Corrected Item-Total Correlation) มีค่าเท่ากับ -.31 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า .2 ข้อคำถามทั้งหมดจึงมี 30 ข้อ และนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นไปวัดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ระยะก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์เพื่อประกาศรับสมัครผู้เข้าร่วมวิจัย และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น

1.2 นำคะแนนที่ได้จากการแปลผลของแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรมาจัดเรียงตั้งแต่ปานกลางถึงต่ำ (คะแนน 1-90) แล้วจัดกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม กลุ่มละ 10 คน

กลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการให้การปรึกษาแบบรายบุคคล โดยใช้โปรแกรมการให้การปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ที่การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 5 สัปดาห์ ผ่านโปรแกรม zoom และผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะได้รับการทำแบบวัดการเลี้ยงดูบุตรผ่านทางออนไลน์ จำนวน 30 ข้อ ใช้ระยะเวลาในการทำแบบวัด 15 นาที โดยผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะต้องทำแบบวัดนี้จำนวน 3 ครั้ง คือ ครั้งแรกระยะก่อนการทดลอง ครั้งที่สองระยะหลังการทดลอง ครั้งที่สามระยะติดตามผล

โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ

ครั้งที่ 2 การรักษาสัมพันธภาพและสำรวจปัญหา

เทคนิค การฝึกทักษะการสื่อสาร (Communication Skills Training)

การมอบหมายการบ้าน (Homework)

ครั้งที่ 3 การจัดการปัญหาของตนเอง

เทคนิค การฝึกทักษะการตัดสินใจ (Decision-making Skills)

ครั้งที่ 4 เรียนรู้ความรักและความเอาใจใส่ของแม่วัยรุ่นที่มีต่อลูก

เทคนิค การลดความวิตกกังวลอย่างเป็นระบบ (Systemic Desensitization)

การมอบหมายการบ้าน (Homework)

ครั้งที่ 5 การให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อลูก

เทคนิค การเสริมแรง (Reinforcement) การคาดการณ์อนาคต (Foresight)

ครั้งที่ 6 ความเป็นห่วงของแม่

เทคนิค มองมุมใหม่ (Reframing) การเสนอตัวแบบ (Modeling)

ครั้งที่ 7 แบบอย่างในการเลี้ยงดูลูกด้วยหลัก 5 L

เทคนิค การสอน (Coaching) เทคนิคแม่แบบ (Modeling Technique)

ครั้งที่ 8 เรียนรู้การเลี้ยงดูลูกของแม่วัยรุ่น

เทคนิค การปรับโครงสร้างความคิด (Cognitive Restructuring)

ครั้งที่ 9 ความรับผิดชอบขั้นที่มีต่อลูก

เทคนิค การทำสัญญากับตนเอง (Self Contracting)

ครั้งที่ 10 ยุติการให้การปรึกษา

เทคนิค Feedback การให้ข้อมูลย้อนกลับ

กลุ่มควบคุม

ในระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยจะดำเนินการสอบถามรายบุคคลผ่านโปรแกรมการ zoom สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 10 สัปดาห์ เกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นดนตรีของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะได้รับการทำแบบวัดการเล่นดนตรีผ่านทางออนไลน์ จำนวน 30 ข้อ ใช้ระยะเวลาในการทำแบบวัด 15 นาที โดยผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะต้องทำแบบวัดนี้จำนวน 3 ครั้ง คือ ครั้งแรกระยะก่อนการทดลอง ครั้งที่สองระยะหลังการทดลอง ครั้งที่สามระยะติดตามผล และหากมีความประสงค์ที่จะเข้ารับการปรึกษา ผู้วิจัยจะดำเนินการนัดหมายเพื่อเข้ารับการปรึกษาในภายหลังจากที่เสร็จสิ้นการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

2. ระยะหลังการทดลอง

หลังจากจบโปรแกรมการให้การศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ จำนวน 10 ครั้งเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีวัดกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง และใช้คะแนนการประเมินดังกล่าวเป็นคะแนนระยะหลังการทดลอง

3. ระยะติดตามผล

เมื่อเสร็จสิ้นการให้การศึกษาเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยใช้แบบวัดความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีของมารดาวัยรุ่นวัดซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างเดิมและเก็บเป็นคะแนนในระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

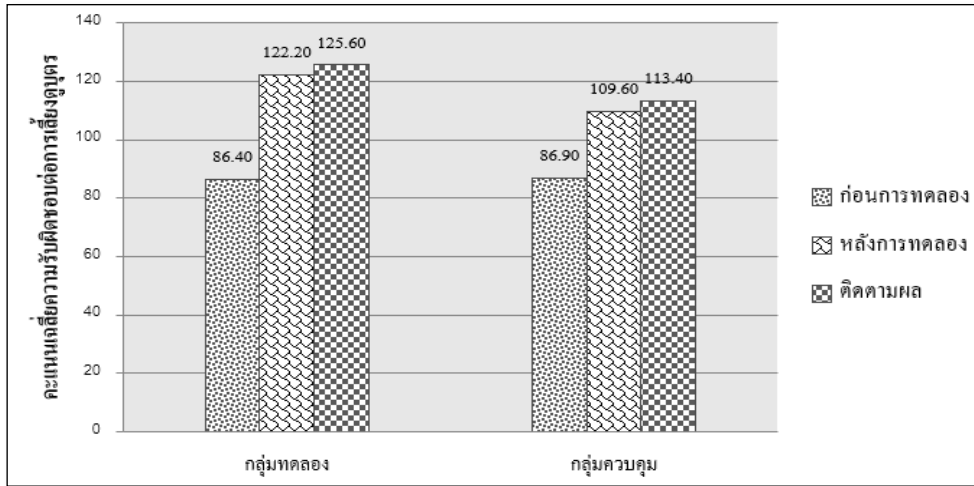
1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีของมารดาวัยรุ่นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผลโดยพิจารณาจากค่า F-Test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางที่มีการวัดซ้ำ (Two-way ANOVA repeated measurement)

ผลการวิจัย

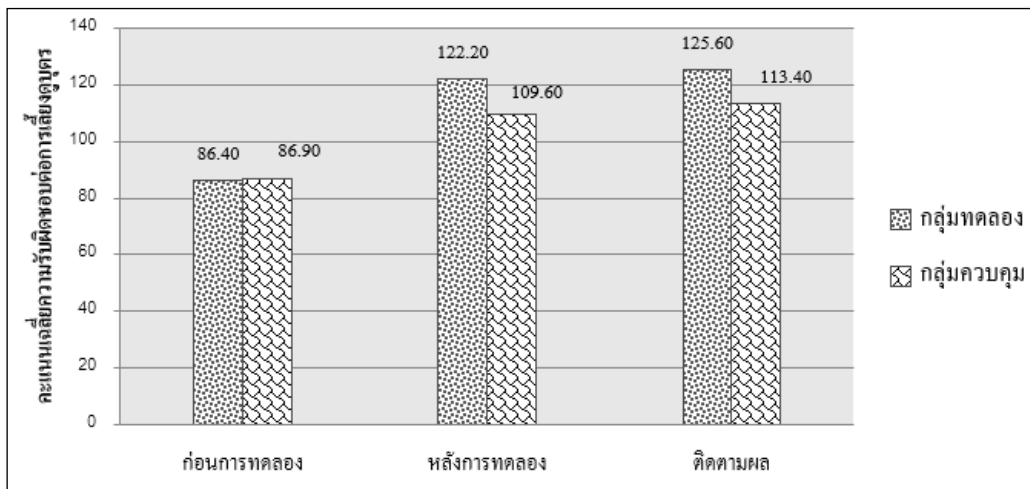
คะแนนความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะก่อนการทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 90 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 82 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 86.40 คะแนน ระยะหลังการทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 134 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 115 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 122.20 คะแนน และระยะติดตามผลหลังทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 131 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 120 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 125.60 คะแนน

คะแนนความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีของมารดาวัยรุ่นกลุ่มควบคุมระยะก่อนการทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 90 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 79 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 86.90 คะแนน ระยะหลังการทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 120 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 100 คะแนน และคะแนน

เฉลี่ยเท่ากับ 109.60 คะแนน และระยะติดตามหลังทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 126 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 103 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 113.40 คะแนน เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอด้วยแผนภูมิได้ดังภาพประกอบ 1 และภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของมารดาวัยรุ่นในกลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ และกลุ่มควบคุม ในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลอง

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของมารดาวัยรุ่นในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ และกลุ่มควบคุม

การทดสอบการเท่ากันของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม ผู้วิจัยได้ทดสอบด้วยสถิติ Mauchly's Test เป็นการทดสอบคุณสมบัติ Sphericity โดยผลการวิเคราะห์จะต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{sig.} > 0.05$) ผลการทดสอบพบว่า ค่า Mauchly's Test = 0.96 $df = 2$ $\text{sig.} = 0.70$ แสดงว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ได้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างวิธีการปรึกษากับระยะเวลาในการทดลอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ กับระยะเวลาในการทดลอง

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig.
Between subject					
Group (G)	1	984.15	984.15	47.01*	0.000
error	18	376.83	20.94		
Within subjects					
Time(T)	2	12984.30	6492.15	264.01*	0.000
TxG	2	555.10	277.55	11.29*	0.000
error	36	885.27	24.59		

*sig \leq 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า วิธีการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ กับระยะเวลาในการทดลอง มีปฏิสัมพันธ์กันส่งผลให้คะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F_{2,36} = 11.29$, $\text{sig} = 0.00$) นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นแตกต่างกัน เมื่อระยะเวลาในการทดลองต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F_{2,36} = 264.01$, $\text{sig} = 0.00$) และเมื่อกลุ่มที่ให้การรักษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F_{1,18} = 47.01$, $\text{sig} = 0.00$)

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบย่อยคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างระยะเวลาของการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig.
กลุ่มทดลอง					
Between Groups	9	105.20			
Within Groups	2	9432.80	4716.40	225.07*	0.00
Error	18	377.20	20.96		
total	29	9915.20			

*sig \leq 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า

1) กลุ่มทดลอง มารดาวัยรุ่นมีคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยเปรียบเทียบรายคู่โดยนำมาเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) ดังตารางที่ 4

2) กลุ่มควบคุม มารดาวัยรุ่นมีคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยเปรียบเทียบรายคู่โดยนำมาเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลอง ระหว่างระยะเวลาในการทดลอง ด้วยวิธีการทดสอบรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

เวลา	\bar{X}	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ติดตาม
		86.40	122.20	125.60
ก่อนการทดลอง	86.40	-	35.80*	39.20*
หลังการทดลอง	122.20		-	3.40
ติดตาม	125.60			-
p			2	3
$q_{.95}(2,18)$			2.97	3.61
$q_{.95}(2,18)\sqrt{20.96/18}$			3.20	3.90

*sig \leq 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะ หลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าคะแนน ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อน การทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของ มารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะติดตามผลแตกต่างจากระยะหลังการทดลอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1) เพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การศึกษาทฤษฎี พฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างระยะการทดลองและกลุ่มควบคุม

โปรแกรมการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์เป็นโปรแกรมที่สามารถช่วยเสริมสร้าง พฤติกรรมในการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นให้มีทิศทางที่ดีขึ้นได้ เนื่องจากผู้วิจัยพัฒนาโปรแกรมการ

ปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ให้เกิดความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีเทคนิคในการช่วยให้มารดา วิทยุกลุ่มได้วิเคราะห์ถึงปัญหา และแนวทางในการหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งเมื่อเลือกวิธีดังกล่าว แล้วมีผลที่ ตามมาเช่นไร เป็นการฝึกการสังเกตตนเองและหากพฤติกรรมดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่ดี แล้วผู้วิจัยจะ ดำเนินการตามขั้นตอนและเทคนิคเพื่อให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่ตลอดไป

2) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น ที่ได้รับการให้การปรึกษา ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างระยะก่อนการทดลองและระยะ หลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า มารดาวัยรุ่นที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ มีความรับผิดชอบ ต่อการเลี้ยงดูบุตรในระยะหลังการทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ จะได้รับการให้การ ปรึกษาทั้งหมด จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 5 สัปดาห์ ผ่านโปรแกรม zoom เป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผ่าน โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์และใบงานที่มอบหมายเป็นการบ้านในแต่ละครั้ง เพื่อให้มารดาวัยรุ่นได้มีพฤติกรรมต่อการเลี้ยงดูบุตรของตนเองไปในทางที่ดีต่อไปในอนาคต

กลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ ผู้วิจัยจะดำเนินการ สอบถามรายบุคคลผ่านโปรแกรมการ zoom สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 10 สัปดาห์ เป็นการติดตามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และเมื่อได้สอบถามกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มควบคุมได้มี การฝึกปฏิบัติในการเลี้ยงดูบุตรกับทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตนเองได้มีความรู้ความเข้าใจ การเลี้ยงดู บุตรที่ดี ประกอบการพูดคุยกับผู้วิจัย ดังนั้นกลุ่มควบคุมจึงมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรที่ดีเช่นกันพฤติกรรมนิย มออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างระยะก่อนการทดลองและระยะหลังการทดลอง

อภิปรายผลได้ว่ามารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ออนไลน์ จะเห็นได้ว่ามารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ มีการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรไปทิศทางที่ดีขึ้น โดยผู้วิจัยจะช่วยให้มารดาวัยรุ่นกลุ่ม ทดลองได้สำรวจปัญหาของตนเอง ผ่านเทคนิคการฝึกทักษะการสื่อสาร (Communication Skills Training) เพื่อให้ได้ทราบว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง และเมื่อมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองได้สำรวจปัญหาแล้ว นำมา เลือกตัดสินใจในการจัดการปัญหาของตนเองและรู้ว่าอะไรคือสาเหตุของปัญหาที่นำไปสู่พฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม จากนั้นผู้วิจัยจะสอบถามในสัปดาห์ที่ผ่านมาว่าพบเจอปัญหาหรือสิ่งใดที่ทำให้รู้สึกเป็น กังวลใจอยู่บ้าง ด้วยเทคนิคการลดความวิตกกังวลอย่างเป็นระบบ (Systematic Desensitization) เพื่อให้ ลำดับความวิตกกังวลจากมากไปน้อย เมื่อมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรง

(Reinforcement) และให้กำลังใจในการทำให้พฤติกรรมที่ดีต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เทคนิคและทักษะต่าง ๆ ในการให้การปรึกษาแต่ละครั้งเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรให้แก่มารดาวัยรุ่น และจะเป็นการปรับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น ฝึกให้มารดาวัยรุ่นมีความรับผิดชอบในให้ความรัก การดูแลและเอาใจใส่ต่อบุตรในเรื่องต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามวัยรวมถึงพัฒนาการของบุตรด้วย และยังฝึกให้สังเกตความรู้สึก อารมณ์และพฤติกรรมของตนเองในขณะที่เลี้ยงดูบุตร เพื่อจะได้ตระหนักรู้ในตนเอง เสมอว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรให้เป็นมารดาที่ดีและเป็นตัวอย่างการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ดีให้แก่บุตร

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 1

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระยะทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระยะทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมผลมีค่าเป็น 122.20 และความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมผลมีค่าเป็น 125.60 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2

อภิปรายผลได้ว่าโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองให้เพิ่มขึ้นได้จริง และยังทำให้มารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของตนเองเพิ่มขึ้นในทิศทางบวก ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยทำให้ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง นั่นจึงเป็นเหตุผลที่สนับสนุนวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยดังกล่าว

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ จินจรรยา (2562) ที่ศึกษาผลขององค์ประกอบเชิงยืนยัน ความรับผิดชอบของบิดามารดาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของบิดามารดาด้วยการปรึกษารอบครัวเชิงบูรณาการ ผลวิจัยพบว่า ผลองค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบของบิดามารดาที่ได้รับการปรึกษา

ในระยะหลังการทดลองมากกว่าระยะก่อนทดลอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ IvyPanda (2019) ที่ศึกษาบิดามารดาควรมีความรับผิดชอบเท่าเทียมกันในการเลี้ยงดูบุตรหรือไม่ ผลวิจัยพบว่า สถาบันที่กำหนดบทบาทของบิดามารดาในการเลี้ยงดูบุตรควรมีความรับผิดชอบเท่าเทียมกันในการเลี้ยงดูบุตรและการปลูกฝังค่านิยมเชิงบวกให้กับเด็กที่กำลังเติบโต ในช่วงแรกของชีวิต การดูแลของมารดามีความสำคัญอย่างมาก และควรได้รับการดูแลจากบิดาด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นได้ โดยโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์จะเป็นการปรับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น ฝึกให้มารดาวัยรุ่นมีความรับผิดชอบในให้ความรัก การดูแลและเอาใจใส่ต่อบุตรในเรื่องต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามวัยรวมถึงพัฒนาการของบุตรด้วย และยังฝึกให้สังเกตความรู้สึก อารมณ์และพฤติกรรมของตนเองในขณะที่เลี้ยงดูบุตร เพื่อจะได้ตระหนักรู้ในตนเองเสมอว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรให้เป็นมารดาที่ดีและเป็นตัวอย่างในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ดีให้แก่บุตร จึงส่งผลให้มารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ามารดาวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ สามารถนำไปปรับใช้ได้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น แต่หากจะนำไปปรับใช้จะต้องมีความเข้าใจในเทคนิคในการใช้โปรแกรมได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดกับกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด

2. หากนำโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ไปใช้ ควรมีความรู้และความเข้าใจในการปรึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณาการให้การปรึกษากับกลุ่มบิดาวัยรุ่น เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตร เนื่องจากบิดาวัยรุ่นอาจมีปัญหาค่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยอาจจะให้การปรึกษาออนไลน์แบบกลุ่ม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมารดาวัยรุ่น มีลักษณะปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ทำให้มารดาวัยรุ่นมีการช่วยเหลือกันหรือแลกเปลี่ยนเรื่องราวซึ่งกันและกันได้

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ แซ่เจ็ง. (2563). การพัฒนาการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชนในประเทศไทย. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม. 43(2): 90-103.
- กรมอนามัย. (2565). รายงานประจำปี 2565 สำนักงานอนามัยการเจริญพันธุ์. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/FsYoG>
- เทียนทิพย์ ไชยฉัตรเขาวกุล. (2543). บทบาทของบิดาในทัศนคติของบุตรวัยรุ่น. [มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/101472>
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. (2564). รายงานประจำปี 2564 สำนักงานอนามัยการเจริญพันธุ์. เข้าถึงได้จาก <https://www.shorturl.asia/CLagX>
- ศรีเพ็ญ ตันติเวสส. (2556). สถานการณ์ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย 2556. https://www.hitap.net/wp-content/uploads/2014/09/adolescent_pregnancy_rep_online.pdf
- ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี. (2563). สรุปผลตรวจราชการและนิเทศงาน กระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 6 กรณีปกติ รอบ 2/2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.shorturl.asia/LNTCm>
- ณัฐวุฒิ สรพิพัฒน์เจริญ , วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ และอนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2558). การปรับตัวของนิสิตที่รับการปรึกษาออนไลน์ตามแนวทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออก. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.